Rok I. Piątek dnia 14 Marca 1919 roku. № 11.

# Kurjer Częstochowski

PRENUMERATA MIEJSCOWA WYNOSI miesięcznie 4.00 mk. z odnoszeniem 4.5 , poczta 5.00
Adres Redakcji CZĘSTOCHOWA, ul. P. MARJI 41. TELEFON № 4.
Administracji Kościuszki 11

Redakcja przyjmuje interesantów codziennie od godziny 10—3 po południu.
Nadesłanych rękopisów, z wyjątkiem zastrzeżonych, Redakcja nie zwraca.
Cena numeru pojedyńczego 25 fen.

CENA OGŁOSZEŃ.
Pierwsza strona za wiersz jednoszpaltowy lub jego miejsce 1.60 fen., druga i trzecia 0.75 fen., czwarta 0.50 fen., za wiersz petitowy.
Drobne ogłoszenia po 15 fen za wyraz Nekrologi po 065 fen za wiersz jednoszpaltowy.



## Strejk bolszewicki w całym Zagłębiu.

Korespondencja własna „Kurjera Częstochowskiego".

SOSNOWIEC, 13 marca.

**Wczoraj o godz. 2 po poł za namową komunistów porzucili pracę robotnicy i granicy wszystkich kopalń i fabryk w całym Zagłębiu, proklamując strajk polityczny pod hasłami wrogiemi względem Rządu narodowego.**

**Narazie panuje spokój,** odbywają się tylko liczne manifestacyjne pochody i wiece.

## Niemcy chcą zająć Zagłębie.

We wczorajszym „Kurjerze" zamieściliśmy korespodencję z Sosnowca, w której donosiliśmy o napadzie niemców na Zagłębie.

W sprawie tej poseł dr. Falkowski zgłosił w Sejmie wniosek nagły w którym zaznaczył, że:

w poniedziałek dn. 10 marca, oddział wojska niemieckiego przeszedł granicę pod kopalnią Saturn — pod Sosnowcem gdzie spotkał się z niewielkim oddziałem polskim, walka trwała około 5 godzin, z pośród polskich żołnierzy są zabici i ranni **Rannych żołnierzy polskich Niemcy dobijali kolbami.** Atak niemiecki odparto, ale dowiedziano się,— że planowany jest większy atak niemiecki w celu opanowania Zagłębia Dąbrowskiego. Wobec tego Naczelne Dowództwo i ministra wojny należy wezwać do poczynienia natychmiastowego zarządzeń niezbędnych do zabezpieczenia Zagłębia.

Pos. Falkowski zwraca uwagę na to, że działalność żywiołów anarchji, komunistów w Zagłębiu łączy się z napadem niemieckim. Od szeregu tygodni Niemcy odwiedzają Zagłębie. W bitwie poniedziałkowej po stronie niemieckiej walczyła 4 kompanja 6 pułku, ze strony polskiej oddział Fijałkowskiego. **Bitwa trwała od g. 6 i pół. do 11. Niemców wypędzono dopiero po sprowadzeniu karabirów maszynowych. Ze strony polskiej było 4 zabitych i 7 rannych.** Niemcy dwóch rannych dobili kolbami.— **Niemiec zabity jeden.** Polacy **wzieli do niewoli dwóch Niemców, jeden z nich był Slązakiem który oświadczył, że Niemcy chcą zająć teren Zagłębia pod tym pozorem że tam szerzy się bolszewizm i że boją się, aby to nie przeszło przez granicę.**

### Pogrzeb ofiar napadu.

Sosnowiec, 13 marca.

Tel wł. „Kurjera Częstoch".

Dziś odbył się tutaj pogrzeb zamordowanych przez prusaków żołnierzy polskich w walce w dniu 10 b. m.

Pogrzeb stał się olbrzymią manifestacją narodową, w której wzięły udział tysięczne tłumy mieszkańców.

Nad mogiłami żołnierzy przemawiali przybyli umyślnie posłowie Sejmowi.

## Niemcy wysadzili w powietrze twierdze polskie

Korespodencja wł. „Kurjera Częstochowskiego".

WASZAWA, 12 marca. Wczoraj już donosiłem „Kurjerowi" o bezprawiach niemców na Suwalszczyźnie. Obecnie otrzymano tu wiadomość, że **prusacy chcą zniszczyć zupełnie te części państwa polskiego, na których jeszcze znajdują się** załogi niemieckie.

**Niemcy chcą oddać zajmowane tereny nie nam, lecz zbliżającej się ku Polsce armji bolszewickiej.**

W tych dniach **prusacy wysadzili w powietrze twierdze Ossowiec i Grodno.**

## Wykrycie piekielnego planu rządu niemieckiego.

BRUKSELA. Badanie materjałów posiadanych przez rząd francuski i belgijski, wydaje każdego dnia coraz bardziej interesujące dokumenty **o niemieckiej organizacji systematycznego niszczenia fabryk.** Ostatnio znaleziono dokumenty dotyczące **„Konsorcjum burzenia".** Była to organizacja nader starannie **wypracowana przez Niemców dawno przed wojną.** W chwili wypowiedzenia wojny, konsorcjum posiadało dokładne dane o rozmieszczeniu i wartości materjałów wielkich fabryk belgijskich i francuskich i miało całkowity inwentarz zasobów ekonomicznych obu tych krajów Konsorcjum zależało od niemieckiego ministerstwa wojny. **Wykazy stwierdzają, od lutego 1917 r. do kwietnia 1918 postęp co miesiąc w systematycznem niszczeniu fabryk.**

## TELEGRAMY.

### Lwów broni się w nadziei otrzymania pomocy.

PRZEMYŚL, 13 marca. Relacje, przyniesione przez lotników ze Lwowa podają, że Lwów trzyma się dobrze — żyjąc nadzieją, że przecież może teraz doczeka się pomocy.

### Śląsk pod jarzmem czeskim.

KRAKÓW, 13 marca. Gwałty czeskie, dokonywane nad ludnością polską na terenie chwilowo przez Czechów okupowanym mnożą się. Przy stemplowaniu banknotów Czesi odebrali najbiedniejszej ludności prawie ostatni grosz, potrzebny do życia, gdyż już posiadaczowi 20 koron zabrali połowę na pożyczkę państwową czeską.

### Gwałty ukraińców w Stanisławowie.

KRAKÓW, 13 marca. W Stanisławowie tajna policja ukraińców aresztowała cały Polski Komitet powiatowy, jedyną instytucję, która starała się przyjść z pomocą ludności polskiej. Aresztowanych 40 członków Komitetu Polskiego oddano pod sąd wojenny!!

Szkoły polskie zamknięte. Nauka odbywa się potajemnie. Udzielającego prywatnie lekcji języka polskiego, prof. Orzechowskiego aresztowano.

Język polski tępi się na każdym kroku. Szyldy polskie zmieniono na ruskie. Ulicę Grunwaldzką nazwano ul. Szewczenki, ulicę Kazimierzowską ul. Mazepy.

Życie publiczne zamarło zupełnie. Wskutek braku wieści z Polski potęguje się przygnębienie ludności.

### Sprawa armji Hallera na konferencji międzysojuszniczej.

Kraków, 13 marca.

„L'Independance Polonaise" podaje następujące komunikaty oficjalne konferencji pokojowej:

„Międzysojusznicza komisja polska rozpatrywała informacje i propozycje, otrzymane z międzysojuszniczej komisji w Warszawie. Marszałek Foch brał udział w posiedzeniu.

Kwestja przetransportowania dywizji polskich, utworzonych we Francji i we Włoszech, była rozpatrywana przy współudziale marszałka Focha. Instrukcje odpowiednie konferencja wysłała do międzysojuszniczej komisji w Warszawie.

Do tego komunikatu „L'Independance Polonaise" dodaje jeszcze następujące informacje:

„Wedle informacji dzienników, przed powzięciem ostatecznej decyzji najwyższa Rada wojenna uznała za konieczne zażądanie telegraficzne informacji od rządu polskiego co do pewnej liczby danych, odnoszących się do zasobów, jakie Polska jest w stanie oddać do dyspozycji korpusu ekspedycyjnego i co do sytuacji obecnej i stanu kolei żelaznej między Gdańskiem a Poznaniem, który wojska owe, przybywające z zachodu, będą musiały używać.

### Spartakowcy usiłują odciąć Gdańsk.

WIEDEŃ 13.3 — Z Berlina dochodzą wieści, że Spartakowcy, popierani potajemnie przez rząd, usiłują opanować Toruń i Bydgoszcz. Położenie tych miast ma być groźne.

Rządowi berlińskiemu idzie o to, aby rozruchy utrudniły komunikację między Poznaniem a Gdańskiem. Ruch kolejowy jest w istocie na tej linji przerwany. — Kto chce dostać się z Poznania do Gdańska, musi jechać na Mławę.

### W Petersburgu straszna zaraza nosacizny.

WARSZAWA 13.3 — Według wiadomości z Petersburga, wybuchła tam straszna epidemja nosacizny z tego powodu, że ludność żywi się tam padliną końską.

Rząd bolszewicki wydał rozkaz, aby zarażonych natychmiast rozstrzeliwano.

## Prusacy niszczą fabryki na Górnym Śląsku.

Koresp. wł. „Kurjera Częstoch."

Katowice, 12 marca.

W dniu wczorajszym rozlegały się na Górnym Śląsku w ciągu całego dnia **silne detonacje, pochodzące z wysadzania w powietrze fabryk i urządzeń,** których niemcy nie mogą wywieźć na zachód.

Dziś granica Śląska zamknięta i komunikacja wszelka przerwana.

## Walki polskie.

WARSZAWA, 13 marca.

Najświeższy komunikat sztabu generalnego donosi:

Litwia i Białoruś: Ggrupa gen. Iwaszkiwicza: Od trzech dni nieprzyjaciel na próżno usiłuje sforsować przejście przez Szczarę. Wczoraj znowu wieczorem **zaatakowały** bolszewickie oddziały Słonim. — Przyjęte ogniem naszej piechoty i artylerji wycofały się, nie zdoławszy dotrzeć do drugiego brzeku Szczary. W nocy z 10 na 11 b. m. wdarły się niespodziewanie większe siły bolszewickie do Słonima Po ciężkiej i krwawej walce wyparto je bagnetem poza Szczarę. Próby przeprawienia się przez rzekę pod Dobrym Borem zostały przez nas udaremnione.

Grupa gen. Listowskiego: Jedna z kompanji wileńskiego baonu dokonała brawurowego napadu na stację Lesnaja. Zaskoczona zniehacka załoga bolszewicka częściowo się poddała, częściowo się przebiła. Wagony i urządzenia wojskowe spalone. Zdobyto 2 kulomioty,

Wołyń: Grupa gen. Smigłego - Rydza: Pod Maniewiczami utarczki patroli. Nad

Stechodem ożywiona działalność artylerii.

W Galicja Wschodnia: Grupa gen. Romera: Na całym froncie ożywiona działalność wywiodowcza.

Grupa gen. Rozwadowskiego: Pod Lwowem i Gródkiem Jagiellońskim nieprzyjaciel w dalszym ciągu prowadzi gwałtowny koncentryczny atak, który został z wielkiemi stratami odparty.

Na prawym brzegu Sanu i pod Chyrowem drobne utarczki oddziałów wywiadowczych.

# Przedstawiciel misji amerykańskiej do ludności Częstochowy.

(p) W dniu wczorajszym bawiący w naszym mieście porucznik wojsk amerykańskich, dr. Henryk Rees, który z ramienia amerykańskiej misji żywnościowej został inspektorem żywnościowym na Częstochowę i Zagłębie zaprosił do gabinetu dyr. Dep. żywnościowej p. R. Pruszkowskiego przedstawicieli prasy miejscowej, za pośrednictwem których pragnął udzielić mieszkańcom Częstochowy szeregu informacji, dotyczących żywotnej sprawy nadchodzącej do nas żywności amerykańskiej.

Na wstępie swego przemówienia, wygłoszonego w języku francuskim, por. Rees wyraził podziękowanie za serdeczne przyjęcie, jakiego doznał w Częstochowie, u przedstawicieli społeczeństwa miejscowego.

Przechodząc do omówienia sprawy żywności amerykańskiej przedstawiciel Stanów Zjednoczonych

**ostrzegał przed zbyt wielkimi nadziejami**

aby mogły nadejść szybko duże transporty żywności, ponieważ na przeszkodzie stają trudności przewozowe, których pokonać odrazu nie można, jednakże przedsięwzięto wszelkie możliwe środki, byle pomódz Polsce, której St. Zjednoczone udzieliły

**100 mijonów dolarów kredytu,**

w formie pożyczki bez określenia daty jej zwrotu.

Porucznik Rees prosi, aby ludność polska uzbroiła się w odrobinę cierpliwości, której, jak mówi, wykazała bardzo wiele podczas lat okupacji pruskiej i zechciała wierzyć w prawdziwą życzliwość St. Zjednoczonych

**dla Polski, która wzbudza szacunek**

dotychczasowym zachowaniem się u całego świata.

O tym, jak należycie zdaje sobie sprawę Ameryka z potrzeb ograbionej przez prusactwo Polski, świadczy fakt, iż wobec braku tonażu,

**aby prędzej nadesłać odzież**

dla Polaków, nadesłany poprzednio dla ludności belgijskiej transportu odzieży w ilości 5000 ton postanowiono przesłać z Belgji do Gdańska, skąd nadejdzie niebawem do Polski.

W transporcie tym jest rówmiez część tak oczekiwanego obuwia.

**Kiedy por. Rees mówił o mące amerykańskiej,**

której transporty nadchodzą wciąż do Polski, zaznaczył, iż amerykanie z wielką przykrością dowiadują się o tym, że mąka amerykańska stała się przedmiotem handlu, przeciwko czemu amerykanie stanowczo się opowiedzieli.

— Byłoby nam niezmiernie przykro— mówił przedstawiciel misji amerykańskiej —gdyby chleb z mąki tej dostał się w ręce sąsiadujących z Częstochową prusaków.

Amerykański inspektor żywnościowy prosi też ludność Częstochowy o cierpliwe zastosowanie się do rozporządzeń władz w sprawach aprowizacji.

**Tylko najbardziej potrzebna żywność**

nadejdzie obecnie do Polski, poczym po mące, tłuszczach i innych artykułach, nadejdą ryby, czekolada i tp.

Zamieszczając powyższe sprawozdanie z zapoznania się z przedstawicielami zwycięskiej Ameryki, „Kurjer“ pozwala sobie powitać szanownego gościa p. porucznika Rees, który objął stanowisko inspektora misji amerykańskiej w Częstochowie i zaznacza dla wiadomości ogółu, że przedstawiciel zaprzyjaźnionej z nami Ameryki jest dzielnym żołnierzem, który brał udział w walkach o wolność ludów państw koalicji i Polski na polu bitwy we Francji pod Chateau Thierry, jako oficer sztabowy, gdzie otrzymał wysokie odznaczenie wojskowe.

# DZIEŃ POLITYCZNY.

Wczoraj opuściła Warszawę misja francuska, delegowana przez ministerstwo wojny z Paryża dla przygotowania wylądowania wojsk gen. Hallera w Gdańsku. Misja ta, której przewodniczy podpułkownik Marechal udaje się wagonem bezpośredniej komunikacji przez Mławę do Gdańska.

—

W obozie La Mandria Chiavassa, pod Turynem, zaczął wychodzić tygodnik pod nazwą „Żołnierz polski we Włoszech“, pod redakcją kom. obozu, kap. Dienstla z Dąbrowy.

—

Polska misja wojskowa wysłana na Syberję, pod dowództwem majora Okolicza przybyła do Władywostoku.

—

Wkrótce zjechać mają do Polski francuscy instruktorzy wojskowi, którzy będą przydzieleni do armji polskiej.

—

Do armji polskiej gen. Hallera (ostatnimi czasy zgłasza się wielu rodowitych Francuzów, którzy wstępują do wojska polskiego, jako ochotnicy.

—

„Echo de Paris“ i „Victoire“ oświadczają, że niepodobna powstrzymać Niemców i Austrji od przyłączenia się do Niemiec, za to jednak Niemcy powinny się wyrzec na rzecz Polski swych dzielnic wschodnich, a kraje nadreńskie powinny stać się państwem neutralnem.

—

**Jeszcze im się śni „Mittel-Europa“.**

Osoby świeżo przybyłe z Wiednia i Budapesztu opowiadają niezmiernie sensacyjne szczegóły dotyczące pewnych elementów w Polsce. Oto krążą wieści, jakoby pewne żywioły socjalistyczne polskie zostały wciągnięte przez polityków niemieckich i austrjackich z rządów socjalistycznych w tych republikach do wspólnej roboty politycznej, mającej za zadanie przeciwstawienie koncepcji Ententy w Związku narodów obijającą się jeszcze po głowach niemieckich zmodyfikowaną koncepcję Mittel-Europy.

**Autor „Chłopów“ w armji Hallera.**

Znany powieściopisarz Władysław Reymont wstąpił do armji polskiej gener. Hallera, jako ochotnik.

**Górny Śląsk w przededniu powstania.**

Otrzymaliśmy wiadomość, że lada dzień należy oczekiwać wybuchu krwawego powstania na Górnym Śląsku.

W ciągu ostatnich kilku tygodni Górny Śląsk był widownią niesłychanych wprost gwałtów, dokonanych na polskim proletarjacie przez wojskowe władze niemieckie.

Władze niemieckie, grupujące na Górnym Śląsku coraz to nowe oddziały wojskowe, odpowiadały na protesty karabinami maszynowemi i stanem oblężenia. W ostatnich dniach postępowanie hakatystów stało się jednym potężnym gwałtem przechodzącym wszelkie ludzkie pojęcie. Dziś już tysiące Polaków gnije w więzieniu Aresztowano cały szereg polskich działaczy.

—

## Sejm wzywa do obrony Lwowa.

Na ostatniem posiedzeniu Sejmu przyjęto następujący wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1) Wzywa się Naczelne Dowództwo do wydania natychmiastowych zarządzeń celem bezzwłocznego przywrócenia komunikacji kolejowej ze Lwowem i zaopatrzenia miasta Lwowa w dostateczną ilość amunicji, żywności i żołnierzy.

Z zarządzeń tych winien Sejm otrzymać sprawozdanie w ciągu dni 8.

2) Sejm wzywa Rząd i Naczelne Dowództwo do natychmiastowego zbadania, jakie przyczyny spowodowały obecną sytuację na froncie polsko-ukraińskim, ewentualnie, do pociągnięcia winnych do surowej odpowiedzialności

3) Sejm wzywa Naczelną Radę Ludową w Poznaniu do udzielenia natychmiastowej wydatnej pomocy dla Lwowa.

## Bethmann-Hollweg twórcą bolszewizmu.

Senat amerykański ustanowił osobną komisję, celem badania początków i rozgałęzień bolszewizmu, która doszła już do bardzo ciekawych wyników.

Jednym z świadków, przesłuchanych przez tę komisję, był R. Simmons, wysoki urzędnik ministerjum handlu, który który bawił w listopadzie w Rosji a który podał, że w konsulacie amerykańskim w Moskwie pewien rosyjski socjalista-rewolucjonista, który był agentem tajnym b. kanclerza Niemiec Bethmana-Hollwega, złożył pod przysięgą zeznania co do swoich stosunków z rzadem berlińskim.

Z początkiem wojny ów rewolucjonista rosyjski był w Niemczech, gdzie mu nie pozwolono na powrót do kraju.

Wkrótce po tem wezwano go do pałacu kanclerza Bethmana-Hollwega, który osobiście zaproponował mu, aby na koszt rządu niemieckiego udał się do Szwajcarji, w celu śledzenia i badania rozmaitych grup socjalistycznych, które się tam utworzyły w czasie wojny.

Bethman Hollweg dodał, że potrzeba studjować przedewszystkiem grupy najskrajniejsze, rząd niemiecki bowiem jest zdecydowany oddać do dyspozycji jednej z takich grup 6 i pół mil, franków w celu propagandy rewolucyjnej w Rosji.

Ów socjalista przyjął misję, ze Szwajcarji nadesłał raport o 300 stronach, w którym wskazał, jako na grupę najradykalniejszą tę, która znajdowała się pod kierownictwem Lenina, doradzał jednak, aby jej nie powierzano progandy w Rosji jeżeli się nie chce spowodować zupełnej ruiny kraju. Rząd niemiecki wynagrodził hojnie i obsypał pochwałami emisarjusza, nadto pozwolił mu powrócić do Rosji, gdzie on został jednym z przyjaciół Kiereńskiego.

Tymczasem Lenin pod protekcją Niemiec opuścił już Szwajcarję i osiadł w Piotrogrodzie.

---

Zapowiedziany szumnie na wiele tygodni przez komunistów strejk powszechny nie udał się. Nie ziściły się nadzieje naszych anarchistów bolszewickich. Warszawa i kraj cały pokazały, że anarchja nie ma u nas szans rozwoju, że w chwili, kiedy armja polska bije się o granice państwa, na wewnętrzne zaburzenia nie ma u nas miejsca. Strejk, który miał być przeglądem sił bolszewickich, wykazał ich zupełną słabość.

Jedynie robotnicy Zagłębia dali posłuch agitacji bolszewickiej, jak to widać z otrzymanej przez „Kurjer“ depeszy.

---

**Okres ząbkowania minął..**

„Głos Narodu“ w artykule „Nie marnujmy sił“ twierdzi, że minął nasz „okres ząbkowania“, który przyniósł niejedną szkodę i że „protekcja, obsadzanie ważnych stanowisk przez ludzi nie posiadających odpowiednich kwalifikacji, muszą ustać i wówczas dopiero możemy mieć zaufanie, że budowa państwowości naszej będzie trwałą i wolną od niespodzianek, jakimi darzy nas dyletantyzm“.

—

## Jak pan Habsburg pije z rozpaczy.

Pisaliśmy w „Kurjerze“ o tem, jak spędza obecnie chwile Wilhelm II, nasz wczorajszy okupant. Dzisiaj zamieszczamy charakterystykę obecnego żywota ex-cesarza Austrji Karola.

Oto w Eckertsau, przymusowem acz wcale przyjemnem miejscu swego pobytu b. cesarza, wszystkim powodzi się bardzo dobrze, oczywiście nie ludności, ale tej grupce ludzi, która skupiła się dokoła strzaskanego tronu austrjackiego. Przedewszystkiem służba pałacowa pana Habsburga uprawia w wolnych od pijaństwa i gry chwilach — pasek, który zaciska na gardle nieszczęśliwych mieszkańców. Za litr mleka, kosztujący dawniej 40 hal., trzeba dzięki „dworowi“ płacić obecnie 5 kor. Dnia 10 marca odbyło się wesele stangreta Karolowego, w którem wzięło udział 100 osób, a te spożyły 4 tuczne świnie i 2 cieląt. Wypito przytem 80 butelek szampana, odpowiednią ilość win i likierów. Pijackie wesele sługusa uświęcił swoją dostojną osobą pan Karol, który przyszedł już w nietrzeźwym stanie, a na uczcie „dolał sobie“ do resaty.

„Jaki pan—taki kram“ — powiada stare przysłowie i w Eckertsau obowiązuje ono widocznie. Karol Habsburg oddaje się z zamiłowaniem pijaństwu i grze w karty, co wywołuje nieraz przykre sceny małżeńskie. Od czasów detronizacji ex-cesarz Karol nie krępuje się wogóle już wcale żadnymi względami na żonę i dzieci i zapija się z własnymi stangretami. Pod tym względem poszedł Karolek zupełnie w ślady swego poprzednika Rudolfa, który również w dorożkarzu wyszukał sobie najlepszego kompanjona, który mu też podczas libacji roztrzaskał głowę butelką od szampana.

Oto jak się sprawia pan Habsburg po zejściu z tronu..

# Co dzień niesie?

**Grube ryby ukraińskie w polskiej niewoli.**

Aresztowany w Brześciu Litewskim Al. Skoropys-Jełzuchowski był ukraińskim gubernatorem Chełmszczyzny, Podlasia i Polesia, a grecki kat. ks. Kit Michał agitował w Chełmszczyźnie za zgodą metropolity Szeptyckiego.

Równocześnie z nimi aresztowano w Brześciu 38 ukraińskich urzędników. Przez kilka dni aresztowanych więziono w Powązkowskich barakach w Warszawie, a następnie odwieziono ich do Szczypiorna obok Kalisza. Na dworcu w Kaliszu przy rewizji znaleziono przy nich większą ilość pieniędzy i pi m.

W Szczypiornie znajduje się nadto większy oddział ukr. milicji, ujęty w Małorysie między Brześciem a Korolem. Ukraińscy żołnierze, ujęci w Kobryniu, siedzą z całym swym sztabem i jego naczelnikiem Bohdanem Pałaszukiem i wodzem Makarrtkiem w twierdzy Modlina. W tym sztabie zabrano kasę, w której było 450 tysięcy karbowańców.

U gubernatora Skoropysa w Brześciu skonfiskowano samochodów kilka sztuk i kilkanaście par koni, nadto duże zapasy aprowizacji.

—

# KRONIKA.

**Jutro dn. 15 marca 1919 r.**

**Asygnaty Polskiej Pożyczki Państwowej**

nabywać można (po potrąceniu procentu)

| | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|
| 100 | markowe, | koron., | rubl. | za | | 96.86 |
| 500 | „ | „ | „ | „ | | 484,31 |
| 1000 | „ | „ | „ | „ | | 968,61 |
| 5000 | „ | „ | „ | „ | | 4843,06 |
| 10000 | „ | „ | „ | „ | | 9686,11 |

## OGÓLNA.

**— Nadużycia w Milicji Ludowej.**

Na ostatnim posiedzeniu Sejmu pos. Niedziałkowski zgłosił wniosek w sprawie nadużyć milicji ludowej, który uchwalono odesłać do komisji.

**— Nie jeździć do Austrji!**

Dla wiadomości czytelników „Kurjera“ podajemy urzędowy komunikat austr. ministerjum spraw wewnętrznych, który zawiera ostrzeżenie przed podróżowaniem do Austrji, gdyż w czasie tym od 12 do 24 bieżącego miesiąca odbywać się będzie stemplowanie banknotów, a wszyscy podróżujący zagranicę poddawani będą najściślejszej rewizji osobistej.

Ze względu na niedogodności, jakie z tego powodu dla podróżujących nastąpić muszą, rząd wzywa do wstrzymania podróży, tembardziej, że żadne wyjątki pod względem kontroli nie będą dopuszczone.

## ŻYCIE CZĘSTOCHOWY.

**— Pobór do wojska w Częstochowie.**

Powiatowa komenda uzupełnień w Częstochowie zawiadomiła nas wczoraj, że ochotnicy i ci popisowi z roku 1898, którzy dotychczas nie stawali przed komisje przeglądowo - lekarską mają się zgłosić w dniu 22 marca r. b. do lokalu P. K U. przy ul. Kilińskiego nr. 18, o godz. 8 i pół rano.

**— W uznaniu pracy.**

Na ostatniem posiedzeniu Magistratu m. Częstochowy nadburmistrz Jarmułowicz i ławnik dr. E Kon złożyli wyrazy uznania dla pracy ustępującemu szefowi Wydziału finansowo - podatkowego przy Magistracie, p. A. Januszewskiemu, podkreślając jego wyjątkową sumienność, pracowitość i znajomość gospodarki miejskiej.

**— Konferencja z delegatem.**

Dziś w piątek 14 b. m. o g. 7 wiecz. w lokalu gimn. im. H. Sienkiewicza odbędzie się konferencja pedagogiczna nauczycielstwa szkół średnich z wizytatorem szkół p. Morawskim.

**— Ile podpisano pożyczki?**

W środę dnia 12-go b. m. podpisano w częstochowskiej filji Banku Handlowego obligów pożyczki państwowej na sumę mk. 7100, kor. 10 300 i rb. 69.100.

**— Komisja likwidacyjna dla Częstochowy.**

Na mocy rozporządnenia ministerjum spraw wewnętrznych ustanowioną zostanie dla Częstochowy komisja likwidacyjna dla podziału majątku i likwidacji spraw komunalnych miasta, wydzielone z powiatowego związku komunalnego.

W skład komisji likwidacyjnej wchodzić będą: komisarz rządowy, prezydent miasta, po dwóch członków z ramienia wydz. powiatowego, wybranych przez nowy sejmik pswiatowy, Magistratu — wybranych przez Radę.

Wybory dokonane będą zwykłą większością głosów. Wnioski komisji zatwierdza minister spraw wewnętrznych.

## Na polu chwały.

Zaledwie we wczorajszym „Kurjerze" donosiliśmy, że walczący na froncie pod Lwowem częstochowianie wykazują nadzwyczajną dzielność i oto znów doszła nas wieść z placu boju, tym razem o zgonie dwuch młodzieńców, częstochowian, wychowańców gimnazjum G. Kośmińskiego, śp. Jana i Aureljusza Zalewskich.

Skoro tylko Lwów został napadnięty przez dzicz ukraińską na jesieni roku ubiegł go, śp. J. i A. Zalewscy opuścili dom rodzinny i stanęli w szeregach ochotników armji narodowej, by młodą swą piersią bronić przed najazdem wrogów kresowego grodu.

W tych dniach bracia Zalewscy, z których jeden został podchorążym a drugi podoficerem, znaleźli się na froncie w nielicznym oddziale piechoty naszej, gdzie podczas potyczki jeden z braci został śmiertelnie raniony w czoło, co widząc drugi pospieszył na ratunek padającemu i w chwili gdy chciał udzielić pomocy umierającemu bratu, raniony również kulą, zachwiał się i padł bez życia.

Oto, jak giną w obronie Ojczyzny krwią swą zlewając ziemię rodzimą nasze młode święta, bohaterowie nasi. Za ten czyn ofiarny schylamy przed Wami czoła.

Poległym na polu chwały młodzieńcom: cześć!

**— Gdańsk musi być nasz!**

Z inicjatywy miejscowego oddziału Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego odbędzie się w nadchodzącą niedzielę d. 16 b. m. o godz. 2 po poł. w sali Ogniska Robotniczego wielki wiec w sprawie przynależności wybrzeży Bałtyku do Polski.

Przemawiać będą pp.: L. Nieprzecki, dr. Nowak, mec. Walosiński, prof. Sojecki.

Ze względu na wielką aktualność i wagę tematu, wiec ten budzi w naszem mieście wielkie zainteresowanie.

**— Zebranie woźnych.**

W niedzielę 16 b. m. o godz. 3 po poł. w lokalu T-wa Dobroczynności przy ul. Staszica Nr 3 odbędzie się ogólne zebranie Związku woźnych m. Częstochowy, na które zaprasza wszystkich członków o punktualne przybycie zarząd.

**Dla inwalidów.**

Związek inwalidów wojennych zawiadamia — za pośrednictwem „Kurjera"— wszystkich członków inwalidów, którzy brali udział w wojnie europeskiej 1914—1919, o zgłaszanie się do Biura ekspezytury — sekcji opieki ministerjum spraw wojskowych, celem zarejestrowania na komisje wojskowo-lekarską, która wyznaczy stosowne do utraty zdrowia miesięczne zasiłki.

Wszelkich informacji w tym względzie udziela Biuro inwalidów przy ulicy Kościuszki 41 m. 10.

**— Marnowanie naboi.**

Pomimo trudności, jakie nastręczają się przy nabywaniu i przewozie amunicji dla wojsk polskich, marnowanie naboi nie ustaje i oto zarówno z miasta, jak i ze wsi okolicznych dochodzą nas ciągle wieści o strzelaninie, uprawianej bez żadnej potrzeby i umiarkowania.

**— „Męczeństwo chrześcijan" w kinoteatrze szkolnym.**

Ruchliwa dyrekcja Kinoteatru Szkolnego, gwoli zadowoleniu swoich młodocianych widzów, sprowadza na dziś i jutro olbrzymi i wspaniały dramat historyczny w 6 częściach p. t. „Męczeństwo chrześcijan".

Kilka tysięcy osób, niezwykłość scen i obrazowość treści pociągnie niezawodnie nietylko szkoły, ale i starszych do kinoteatru szkolnego.

## — O nowy zarząd miasta.

Koła zainteresowane sprawami naszego municipium i jego zarządu już obecnie wysuwają cały szereg nazwisk przyszłych kandydatów na prezydenta i burmistrza. Przypuszczamy, że sprawa tak ważna nie będzie załatwioną na „kolanie" ale poważnie i z dbałością o dobro miasta.

Na te stanowiska potrzeba nam ludzi: rozumnych roztropnych, — bezwzględnie uczciwych, a przedewszystkiem dobrych gospodarzy, którzyby sami wnikali w najdrobniejsze szczegóły tego skomplikowanego mechanizmu, jakim jest gospodarka miejska a nie dali się powodować fantazji, lub podszeptom złych doradców.

Kandydatury powinny być szczegółowo omawiane, ażeby ten, kto stanie na czele miasta miał powagę i poparcie wszystkich obywateli bez różnicy stanu i płci.

Jak słyszymy, na stanowiska czołowe w nowym zarządzie miasta wysuwane są kandydatury pp. A. Januszewskiego, dr St. Nowaka, Bandke - Stężyńskiego i inż B. Hłaski.

Wyboru prezydenta miasta i ławników Magistratu, stosownie do odpowiednich przepisów Ministerjum spraw wewn., dokonać winna nowa Rada miejska na swem pierwszem posiedzeniu.

**— Z R. O. m. Częstochowy.**

R. O. m. Cz. na ostatniem posiedzeniu zdecydowała zmniejszyć ilość personelu biurowego i kuchennego od 1 kwietnia, zamknąć kuchnie IV i TI (dla chorych); zaproponować przejęcie kuchni II na ul. Piotrowskiej Komitetowi Opieki nap bezrobotnemi; porozumieć się w sprawie „kropli mleka" i podziału mleka skondensowanego, daru Ameryki, z Magistratem.

Stwierdzono też kompletny brak gotówki na bieżące potrzeby i niepodobieństwo wypłacania przyznanych zapomóg.

## Niesprawiedliwość!

(p.) Ulubioną pupilką rządu tow. Moraczewskiego była Milicja ludowa, wymarzony ideał b. prezesa ministrów, codziało się z wielką szkodą dla Państwa Polskiego.

Niestety, pomimo, że smutnej pamięci rządy Moraczewskiego należą już do przeszłości, Milicja ludowa musi mieć jeszcze innych opiekunów wśród sfer rządzących, skoro widzimy, że wciąż jest wyróżnianą z pośród istniejących instytucji bezpieczeństwa publicznego, lepiej wynagradzaną, choć pełni funkcje niemal te same, co i policja miejska naprzykład.

Jesteśmy też świadkami faktu, iż podczas gdy milicjanci ludowi paradują w eleganckich mundurach i szynelach, całych i ciepłych butach — funkcjonarjusze policji nie tylko częstochowskiej, ale i wielu innych miast, bynajmniej nie z winy swych dowódców i wbrew ich pragnieniom, chodzą w swych własnych cywilnych połatanych paltach, wojennych garniturach i bardzo często... dziurawych butach.

Dziwne zaprawdę stosunki!

Być może, iż władze centralne nie są dobrze poinformowane o tym, co się u nas dzieje, gdyż w stolicy nie zauważyliśmy podobnego podziału jednych i tych samych urzędników państwowych na uprzywilejowanych i niezasłużonych faworytów i funkcjonarjuszy drugiego rzędu.

**— Koalianci w Częstochowie.**

Przez miasto nasze przejeżdżała specjalna misja oficerów francuskich, w kierunku Lwowa. Goście w liczbie około 20 osób podczas dłuższego postoju wypytywali się o szczegóły dotyczące Częstochowy.

**— Sprawa służących.**

W piątek o godz. 4 pop. na sali Tow. dobroczynności—Staszica 8—odbędzie się trzecie z kolei zebranie pań, księży patronów stowarzyszeń, sług w sprawie służących.



**— Z kolei W. W.**

Inspektor wydziału drogowego inż. Zakrzewski po długiej chorobie i nieobecności, powrócił do Częstochowy onegdaj i objął urzędowanie.

**— Informacje dla żołnierzy**

Żołnierz z Częstochowy, który utrzymywał kogokolwiek z rodziny, niech zaraz się postara o urzędowe potwierdzenie poświadczone przez pułkowe władze, że od dnia tego a tego jest na służbie wojskowej.

Wypełnić należy następujące rubryk i odesłać do rodziny w Częstochowie:

Imię i nazwisko, nr. meldunku, stopień służbowy, ostatnie miejsce zamieszkania, oddział wojskowy, rodzaj zajęcia.

Ktokolwiek z rodziny ma z papierem tym udać się do powiatowej komendy uzupełnień, jeśli jest z pow. częstochowskiego to ul. Piękna 13, i tam otrzyma drukowaną kartkę, na której wypełni żądane pytania i z tą kartką należy iść do miejscowej policji, czy urzędu gminnego, o poświadczenie prawdziwości. Następnie z poświadczeniem owem podaje się prośbę do powiatowej Komendy uzupełnień o zasiłek stały miesięczny dla pozostawionej rodziny.

Komenda przesyła prośbę do Warszawy, a po otrzymaniu zezwolenia wypłaca zasiłki.

## Napad bandycki.

Wczoraj o godz. 9-ej wieczorem do mieszkania J. Szpaltena przy ul. Warszawskiej wkroczyło trzech drabów, którzy zamierzali dokonać rewizji w celu wykrycia przechowywanego mydła, występując jakoby w charakterze milicji ludowej.

Gdy napadnięty zażądał okazania legitymacji, jeden z bandytów wyciągnął rewolwer i oświadczył, że to jest jego legitymacja.

W tym czasie doszedł do mieszkania brat Sz., któremu udało się obezwładnić napastników i odprowadzić ich do II komisarjatu policji.

Jak się okazało byli to: Edward Nowowiejski, Karol Zalewski i Edward Szląząk, z których dwaj byli b. funkcjonarjuszami Milicji ludowej w Częstochowie, a trzeci kandydatem do tejże Milicji.

Jak się dowiadujemy, komenda Milicji ludowej zażądała od policji wydania ujętych bandytów.

## Wieści z okolic Częstochowy.

### Włościanie z okolic Stradomia i Kiedrzyna do Sejmu.

Na zebraniu Koła Pol. Zjedn. Lud. we wsi Stradom postanowiono prosić Sejm o rozpatrzenie i załatwienie następ. spraw:

1. Przed 17 laty odebrano nam nieprawnie pastwisko przestrzeni około 5 mórg przez Jana Gawlikowskiego pod presią żandarmów rosyjskich.

2. Przez kilka lat wieś Stradom korzystała z serwitutu, t. j. brała drzewo budulcowe, opał, ściółkę i pasła bydło w lesie; po kilku latach Miejscowy właściciel majątku Zacisze, p. Witka, usunął włościan wsi Stradom od serwitutu za zgodą wójta i sołtysa bez wiedzy gospodarzy.

Podpisy: J. Nocoń, Turski, Antoni Dębski, J. Kołacz, Karol Kozierkiewicz, Konst. Bednarek, i inni upoważnieni.

Włościanie wsi Kiedrzyn zwracają się do głównego zarządu Pol. Zjedn. Lud., aby przedstawiło Sejmowi następujące ich życzenia:

1. Aby Sejm, o ile to się okaże możliwem, zabezpieczył nam prawo pierwokupu gruntów dworskich, przyległych do posiadłości włościańskich, wsi Kiedrzyn, i t. zw. Lemkowizny, jeżeliby folwark Kiedrzyn miał być parcelowany przez właściciela; obecnie już jesteśmy wielce skrępowani, a w razie nabycia parceli przez obcych gospodarzy nasze gospodarstwa wielceby ucierpiały.

2. Aby drogę obecną z Częstochowy, od przejazdu kolejowego, przez Kiedrzyn do Czarnego Lasu, — jako bardzo złą i utrudniającą wszelkie dostawy, zamieniono na szosę.

Podpisali: Jan Synowski, Jan Szklarzyk i M. Pisarek, — w imieniu ogółu gospodarzy.



## Notatki chwili.

### Twierdza pruskiej potęgi.

Dotarła obecnie do nas w nowem wydaniu, książka napisana po angielsku przez p. Kowalczyka, korespondenta pism polskich w Kopenhadze, która od dwu lat niemal znana była zagranicą. Tytuł jej angielski da się przetłumaczyć owemi trzema słowami z nagłówka: „Twierdza pruskiej potęgi".

Co jest tą twierdzą? Bez czego potęga prusactwa musi runąć i trudno, aby kiedyś odrosła? P. Kowalczyk odpowiada na te pytania, a odpowiada z datami i cyframi w ręku, że jest nią nie co innego, jak ziemia polska; Poznańskie i Śląsk Górny przedewszystkiem. Bez śląskich kopalni węgla i fabryk żelaza, militaryzm pruski byłby atletą bez ramienia. Bez polskiego zboża i polskich kartofli, nie mógłby się poważyć na wojnę, nie chcąc się narażać na ogłodzenie. Bez polskiego rekruta utraciłby siłę swoich mięśni bez polskich granic miałby takie położenie strategiczne, że w każdej chwili można by zdławić jego zaborcze zamysły... Jednem słowem: bez Poznańskiego i Śląska, niema Prus w dotychczasowem pojęciu.

Książka p. Kowalczyka przez dwa lata zrobiła z pewnością swoje, a dobrze, iż się ukazała w nowem wydaniu teraz, kiedy koalicja postępuje do ostatecznego burzenia „Twierdzy pruskiej potęgi".

### Jak Kramarz miał wisieć.

Różnych rzeczy można odmówić Czechom, ale wytworności smaku — nie. Tak np. czeski prezydent ministrów Kramarz, bawiąc niedawno w Paryżu usiłował zrobić sobie reklamę polityczną z tego, że miał wisieć. Szczególnie dużo i gorączkowo opowiadał Kramarz o swojej niedoszłej szubienicy z powodu podyktowanego przez koalicję układu, na mocy którego Czesi musieliby wycofać się z Cieszyna. „Układ — skarżył się z goryczą przed Francuzami — jest dla mnie nagrodą za to, że Austrjacy chcieli mnie powiesić". Okres „oczenia" owego podziałał na pamięć Kramarza tak odstraszająco, że chwilami wydaje mu się dziś, że kat założył mu był już pętlicę. „Panowie — mówił również do kogoś w Paryżu — zapominacie, że miałem stryczek austrjacki na szyi". Wiadomo, iż do tego dramatycznego momentu nie doszło i sprawa skończyła się tylko na strachu. Za ten strach chciał Kramarz, aby mu koalicja zapłaciła Cieszynem!

**TEATR „ODEON"**
**W. KRZEMIŃSKIEGO**
ulica Panny Marji Nr. 27.

Program od środy 12-go do piątku 14 Marca

**Wielki podwójny program!**

# MAGDUSIA...

Przepiękny romans w 4-ch aktach.

W roli tytułowej, ulubienica Publiczności, urocza **Ossi Oswalda.**

# SIOSTRZENICA KRÓLA

Pełna humoru farsa w 4 ch aktach.
W roli tytułowej urocza **Hanni Weise.**

**Anons:** Wkrótce nadzwyczajna komedja djabelska: **„Dama, Djabeł i Modystka"** z uroczą **Henny Porten** w roli głównej.

---

**Teatr „Paryski"**
ulica Panny Marji Nr. 19.

**PROGRAM:**
od piątku 14 do poniedziałku 17 Marca 1919 roku.

**Muzyka: Sekstet Artystyczny pod dyrekcją pana**
**Jerzego Bursika**
**b. dyrektora ork w Zakopanem.**
wykona podczas pokazów obrazów miedzy innemi najpopularniejszą dziś w całej Francji pieśń narodową
**Quand Madelon**

Najznakomitsze filmy polsko-francuskie, specjalnie nadesłane przez komitet Francusko-Polski z Paryża

## ZWYCIĘZCY

Oryginalne zdjęcia kinemat. w 4-ch częśc. Francusk. Sztabu Jeneralnego.

1. Rocznica traktatu Frankfurkiego.
2. Nieposzanowanie prawa przez Prusaków.
3. Wypowiedzenie wojny i mobilizacia we Francji.
4. Najciekawsze epizody wielkich krwawych bitew
5. Franc. piechota, artylerja, tanki. Wojska amer.
6. Ukaranie najezdzy.
7. Wyzwolenie ujarzmianej ludności i uroczystości w Alzacji i Lotaryngji na cześć Matki Francji.
8. Entuzjastyczne powitanie wojsk francuskich w Strasburgu i Metzu

## Jenerał Haller

**Wojska polskie we Francji walce o Niepodległość Polski.**

Oryginalne zdjęcia kinemat. w 2 c. Franc. Szt. Jeneralnego.

1. Jenerał Haller obejmuje dowództwo wojsk pol.
2. Przysięga Hallera w obecności Poincarego Clemenceau, Focha, Petaina i innych.
3. Przegląd 1-go pułku sztrzelców polskich
4. Prezydent Poincare wręcza sztandary wojskom pol.
5. Haller przemawia przed pomnikiem Leszczyńskiego w Nancy.
6. Komitet Narodowy w Paryżu (Hr. Zamojski, R. Dmowski, W. Mickiewicz)

**Nadmieniamy, że powyższy obraz niema nic wspólnego z dotychczas wystawionym plagjatem.**

ANONS: Od piątku 17 lutego 1919 roku. Najznakomitsze arcydzieło kinematograficzne

**„Pax Aeterna"**
**(wieczny pokój)**

wykonane przez znaną fabrykę „Nordisk" w Kopenhadze. odtwarza całą grozę europejskiej zawieruchy wojennej i ostateczne zwycięstwo idei pacyfistycznej, obraz olśniewa niewidzianym dotąd na ekranie przepychem wystawy, wzruszający treścią i pełną wyrazu grą artystów.

---

Upraszam o wczesne nadsyłanie zamówień na nadchodzące święta

# BACZNOŚĆ!!!

**Okazja dla prowincji otrzymywania pocztą po tanich hurtowych cenach, wszelkiej ilości następujących artykułów**

| | | |
|---|---|---|
| **Landrynki** kwaskowe w różnych smakach | opak. w blaszan pudełk. od 1/2 do 10 f. | za funt Mk. 8— |
| **Cukierki** pszczółki słodowo-miodowe | | " " 8— |
| **Cukierki** owocowe, malinowe, miętowe i t. p. w 20 smakach | | " " 8.— |
| **Irysy** czekoladowe, śmietankowe, orzechowe i inne | | " " 8,— |
| **Hopiesy** kawowe, czekoladowe i inne | | " " 8.— |
| **Karmelki** nadziewane w 20 smakach | | " " 8.— |
| **Herbatniki** maślane i waniljowe | | " " 8.— |
| **Ciasteczka** miodowe w najlepszych gatunkach | | " " 8.— |
| **Karmelki** czekoladow w 30 gatunkach | | " " 10.— |
| **Czekoladki:** trufle arak. koniak. wanil. likier. i t. p | | " " 12.— |
| **Wafle** czekoladowe, paczki po 10 sztuk | | " " 4.— |

Wyroby pierwszorzędnych fabryk

1) Powyższe towary wysyłam po otrzymaniu obstalunku wraz z całkowitą należnością w liście wartościowym, gdyż zaliczeń poczta nie przyjmuje.
2) Wszystkie odbywa się pocztą w paczkach 12 funtowych.
3) Za przesyłkę i opakowania do każdej 12 funtowej paczki dolicza się Mk. 6
4) Paczki można otrzymywać pocztą w dowolnej ilości bez ograniczenia.

**Obstalunki i Należności Adresować**

**Fabryczny skład wyrobów cukrowych.**
**JAKÓB ŚWIECA** WARSZAWA Królewska **40.**

---

**Dr. TOMASZEWSKI**
Aleja Nr. 60
dawniej Barbary Nr. 11

**Doktor**
**Stefan Purski**
choroby
**skórne i weneryczne**
przyjmuje codziennie
od 9-11 r. 1—3 panie 3—6.
Częstochowa ul. Kilińskiego 5 (Piękna) I piętro

**Urzędnik** poszukuje dwóch pokoi lub jednego dużego z meblami, możliwie z obiadami. Oferty z ceną proszę składać w redakcji pod lit. A. B.

**Smoła** i papa po niższej cenie jest do sprzedania w Częstochowskiem Stow właściciel nieruchomości

**Potrzeba** mleka do 30 garncy dziennie Wiadomość Postęp Stow. Krakow Nr 24

**Sklep** do sprzedania w dobrym punkcie Wieluńska 4 Kujawski

**Modystka** z Warszawy przyjmuje kapelusze damskie do roboty III Aleja Nr 55

---

**Zapisy członków**
**DO BANKU WŁAŚCICIELI NIERUCHOMOŚCI**
przyjmuje
BIURO STOWARZYSZENIA WŁASCICIELI NIERUCHOMOSCI
III Aleja 49.

poleca: **Inż. W. Kukliński i Deloff**
**Dom Techniczno-Handlowy**
Częstochowa, ulica Dojazd Nr 9 telef. Nr 80.
Wyłączne przedstawicielstwo fabryki motorów **„Perkun".**
Na składzie: ropa naftowa oleje gazowe.

**Kinoteatr Szkolny**
Dn. 15 i 16 b. m.

# Męczeństwo chrześcjan

Dramat historyczny w 6-ciu częściach.
**Występuje kilka tysięcy osób.—Wspaniałe i wstrząsające sceny.**
Początek o godz. 4 i 6 po poł.
W niedzielę o godz. 2 i pół przedstawienie dla biednych dzieci po zniżonych cenach wejście dla młodzieży i starszych.

Redaktor odpowiedzialny M. S. Czerny | Wydawca A. Otrąbek | Kierownik literacki Ks. W. Kneblewski.
Odbito w drukarni „Udziałowej"